

مطالعه تخلص کوردی غزلی کرده به ربی

کوردی و تری :- کوردی زور ترینکی تال و ناخوشی دیوه  
 به سبب احوالی اوزه مانده وه له اوزه مانده دا وضعیت  
 بابانه مان زور خراب و ناخوشی بووه با خصوص له لایه که وه  
 تورک و له لایه که وه عجم زور اذیت یا ان اوان خلاصه  
 احوالی سیاسی و سیاسی زور پارس بووه لبره وه ی کوردی  
 زور به زگی او ظلم و محایعی نه گرتوده و هر له زوده وه  
 چو وه بوگران به ولایت الیه دو سفری پاریسی هی  
 چوته سامیش و سفری ایرانی زوره له اول سفری ایرانی  
 داخلی انجمنی ادیبان بووه لبره م دوری به ی له ولایت  
 و ده به ده ریه ی له آخریا ناوی خوی ناوه هجری زور  
 سفری به و لقبه وه و توده کوردی و خرافات ۱ -  
 له حق کوردی خرافات زوره و کوبی مه ناری کوردی  
 و سوتانی له آگری عتقا خوار دنه وه ی بیاله یله زهر  
 و نه مردنی ، سفارته فرانسوی و ... الخ

و هکله هاتنه سه ردياي + اختلافه  
له وفاتيشيا اختلافه به لا وه کو الين له سالی  
۱۹۶۷ ه یعنی له سالی ۱۸۴۹ م له سلیمانی عمری  
خوای کرده له کردی سه یوان نیشراوه

۱۹۴۱/۱۰/۲۴



سلیمانی

ماموستا بنج کدی

insititut kurde de paris

چاوی سنت وادیاره فتنه یی به رپا انا  
خوانی دین و ده که تورکی یغایی به تاویغما انا  
تورکی دیدت به و دو قوسی حاجو تیری نژده ت  
بوگرفتی دل له کاکولت علم به رپا انا  
چاوی قنانت انا ستری نهانی دل عیان  
واقعا هر قسم سراری نهان افشاء انا  
مرد می جاوت که دینه سر و پا هلی جانودل  
و ده که فخر دایم به قرقاجی نقاد عوا انا  
چونکه هیچ شاهد له ما به بینا نه بو روژی ازل  
عقل و هو شم نایه مستی ایستوا جاشا انا  
گر به ناحق بکوزی نابی که س منعی بقا  
حاکمی کا فر بی البته عدالت واء انا  
بیم الی کوردی و ده کوم من آره زوی و صلی نینه  
برچی تو مانع ابی ام بنده چون بی جا انا

[ت]

چشمه سرو زهری مار و روحی شیرین نهات

زخمی گویم هاتۀ ژان و مرهمی برینم نهات

من غم خوار دو بخش خوینی جگری خوارده وه

بوی گریام چند به چند فریادی خوی شینم نهات

غم سری لیدام و یارم قوت سریکی لانه دام

برو هوشم رو بکوه غار و تگری دینم نهات

دل و سوتی چینی چینی اشکیه سریک وه کفندار

صاحبی روی آتین و زولفی چینی چینم نهات

دیده وه که وری بهاران خوین و گریینی و صدای

پی که بینی غویخی بی نه و سه بزه به روینم نهات

گوی سرم چو گانی محنت رایه به رخی رای رخاند

المعجب بو سهواری خانم بی زینم نهات

که و تمه وه حتی نزع غم خستویه حالی فرغره

کور دی بی که سخموم له هیچ لای صدای شینم نهات

خوشم قورباہ بہ بند بخانہ زنجیر و سیدارہ ت  
شرط آنکہ نیاری بر سر من طعن اغیار ت

دل مجوسہ جگر گم لت لتہ عقلم لہ دہ سی دہ رچو

بہ تیغی حاجب و زولفی کہ نہ ندو چشم سحارت

نہ وہ لکھنوی انالینم و کو بیل لہ بھران ت

رقیبان یک طرف کردند اندر باغ و گلزار ت

امن بوم باخہ وانی باخہ کہی تو ایستہ بی ہرود ت

دیگر چند ہلتہ من دیدہ دارم بر خسوخارت

لھنا سم سارده بودوریت و کو سیت لہ دوری من

دل سوزد ز تاب ہجر ہم چون برگی گلنارت

طیب ناکا علاجی دہ ردی دوری دل و ہا چاکہ

برم این خستہ پیش عارفی چون چشم بیمار ت

دہ ماخ امر و عطر آلود و مشک افسانو گل ہیزہ

نگر بادی جہا آورد بوی زولفی تا تارت

ده کو ظلماته دیده ام دور له دیده ی مستوفخورت  
دها نم تلخ گشته بی لبی لعلی شکر خارت

عزیزی اهلای بهری بون به کربارت به جانودل  
کنون کوردی ته چونر یسمان آرد بیازارت

تالانی سرو دالم جاوی رشی قنانت  
یا به ندی دل و کسبم کا کولی به ریشانت

سراخی اوه ی لیدا گوی ی عرصه ی بازیت بی

پوشیده بون بی بوتاب بو ضربتی چو گاننت

دل دائمه وه له بمل مشتاقی دهی وازه

تا آوی حیات نوشی کاله و خوچه بی بیگانت

بو تیری قضا سینه م بوت بو به سپر قوربان

بو تجربه ساتیری با ویره ره قلنانت

چا و قاتلی عاشقه بو جادو به چه بو عیار

بو سونیه ونی ده سری ام خوینه به دامانت

باکم نینه مرغی دل بی که ی به کباب انا

بیده به گوسه بیده ده خواردی رقیبان

خوت بوستان که م بووی بستن قیاسی غبار

فرعونی ز همان آمان گوی نه گره له هانانت

عزمت ایدو ایدل رسوام که یو کردت

دهس له لگرو لیم ایتر سا خوت بی و ایمانت

وهک خبجی زی جوک تاروژی حشرده تکی

خوینی دلی مظالمان له و دیده و موژگانه ت

وهک دوزه حیاه کوردی ازبکه فراقی دل

یکسانه له لای ایستادن دیکلی و هجرانت

کوری بوم وه کو یعقوب به خوا دیده که بوست

سایره وه کو یوسف به شفا دیده که بوست

دل که جی ی خوت بو به آگری غمی هجرت سوتاند

بوچ به دهستی خوت ده خدی ام آ گره نا و منزلی خوت

۱۱۴  
دل له دهس تورکی دوچاوت چه ده بو حاله اکر  
نه بوايه سری تیری موژه و تیغی بروست

به رگی روتی به هزار خر قه بی شاهناده م  
چونکه محبوب به ناز بیم ده لی گاهی بچه روت

من و تم کو سخته او پی ده که فی سه سری ده لی  
کونه کرباچ امه سائیده به له دجوم له دروت  
که رقیب دی من و یار پی که وه نیشتهوی له رقا  
وه که سگی به ت بکروزی ده مولیوی کروت

دلی کوردی که گرفتاری جسمی قهریزی به  
بوچ اما منی به خوینی دلی اکر برگی بشوت

---

به داوی زولف و دانهی خالی سر روت  
گر قناره دلی صد عاشق روت

نقاهی چاوی مستی نیمه خوابت  
هزاری وه که منی خستوت تا بروت



جاگر لایدا زولفت که کو ملت

الیم یا ما له یا خورشیده انگوست

عقانت له شکری عقلو سکیم

به طابوری فتره و شم شیری ابروت

له چاهلی تیری لیوت و اسپر

له زارانی و کوهاروت و ماروت

به له باروژره یا روی تویه انگوست

سه ده یا زولفته یا خومودی دل جوت

امه یا نوقلمه یا خو غو پنجه بی ماسم

اوه دوندانه یا دور یا نه یا قوت

فدای ده ستوکه ماننت بیت کوردی

ده پیل سیه و دو هم تاق و هم جوت

قوسی ابرو و فتره تیر و کوانه به عمر

نگه هفت قیدی دل و آفتی جان به عمر

۱۶  
به شراره‌ی غمی تو نخالی مرادم سوتا  
باغی سادیم همودهم فصلی خزان به عمر  
تبعی ابروی خمت صوره تی سینف علی به  
باعی زمزه می سوری جهان به عمر

به علی سوندت ادهم شیدی اگر رحمت بی  
خبر اگر رستی بی ای سوزی زهمانه به عمر  
پرتوی عارضی یارو دلی صد باره بی من  
قسی سوتی مه هو چاکی کتانه به عمر  
حسرتی ناو اگر کی که نی بیمارم  
دولبه رم هرده کوشیری زهمانه به عمر

خبر یکم بده نی اهلی خبر حشره مه گه  
روژ که وا که مرول مغرب سری هینا و ته ده

نوری مهدی لطف نکه وه ظا هر بو و یا  
غلبه رومه لبو کوستنی من مان کفره

استغفری نینه له چا و ما به گری وه ستاوه  
یا غباری آلمه باعثی حیانی بهر

خه وه یا وه سووه سه به یا به آری العینه

ام علاماته که وادیته ابر مدی نظر

رومی شیرینه که ده ردی له ته فی ما جورم

یا مه هی من منتی رحله بو عزمی سفر

بو سفر کرده بی من لایقه بدری فلك

به ته سردستی بو بوردی عدوبی به سپر

باوه جود تا که رفیق یا دوری ام دو له ره بی

لیج تفاوت نینه بوم له حفر یا له سفر

دایماده ستی دو عابندم و ساید زوزو

سای سفر کرده بی من بینه وه بی عجز و ضرر

سوزشی کوردی به یا جوئس آیامی فراق

آئس عشقه مه که ری یا شرری ناری سفر

دل له محنته که یله ای پیری صفانی بزج ساز

لهراتوی بو باره گهای عیسی و طر به مسند طراز

[شا]

مهری حرامه که ربه فتوای زاهد و قولی جدید  
پیری صومج جبار جبار به قولیکب قدیم هاویه جواز  
بانگ کنه زاهد نماوه رنه گوشه خائفا  
بین که وازه در کی میخانه و خلوه تقاهمی راز

خوابی غفلت نازه بوچاوی شحنه و محتب

فرسته جامی اسر کیشین به لابی احتراز

باله سُرطی باده مرد افکن بی ساقی نه و جوان

دیده سیونگی و کلا و که چ کاتو دوگه سینه واز

زولف و کاکول و غلامانی هم افشان بجا

بی به زانو دابد جامی به سوره و سرونان

دهستی یارو که ردنی قرآیم لیوی جامی بهی

فیس و ترلک بگه ری لده وری دیده کانی شله

خا و که ره ی خانم قه تاره ی صول و سوزه ی نسیم جان

رقصی سکه نازی سهر آشوب و خوزه ی سروی ناز

دائرة می سهری چه قانه گو و له رو لخمی سمن  
دو نگی جاوشی بی به لاها وینه گناخم بی نواز

آغه ذ النون له بداسینه که مان فارسی گرفت

الله ته بنوو ده ف و اسعد بداده تی به ساز

مستو ابراهیمی اورحمان نه وافتی حزین

مدیانی ناری و سیگایونس بلی سهری و حجاز

بارسول لعل دانه راست صالح بلی بنوه شوی

مخی الدین چوارگا و قره دونگی بلند کا بو قران

چاربه چاربه کزیکه وه له برده می طاهری

یارو که می عاشقه کوثر و مصوقه کی دورمن نه واز

مطرب ارواین فدایان بی نکیسا و باروبد

ساقی اروابی به قوربانی دو دیده می بی ایاز

مجلس اروابی هزاره جمعی جمع فراسیه

مه می اگر اروابی بهای جامیکی ایرانو حجاز

ری نه ده لام به زمه صوفی تیکه و شیخ خانقاه  
کونه لوتی جنبه به رور سفلی به چینه وان  
ده نینه کوردی مائلی او نوحه اطوارانه بی  
لازمه ساعر لهر نوبعی بللی بو امتیاز

کولی خال و ابود **ه** گشته و حرانی عسوة  
لیح که کسی نازانی حواله سرو سامانی عسوة

باده به ایمانی ادر کولی عارفان

له نگو عاجز بون لبرطی کردنی **میدانی** عسوة

گرچی غواصانی فکرت غطه و در بون مدنی

قطنه بون واقف له قمری بحری به پایانی عسوة

سامری و سبحان و جبار الله و لقمان و سطح

مخبری کله علومی بون و سه رگر دانی عسوة

حافظ و سعدی و نظامی قیس و جامی و دهلوی

فیض خواهی معرفت جو بون له ساگردانی عسوة

خسرو و محمود و فرهاد هر سه **خو** شاهزاده بون  
آخری بوش به عبد و چاکری **سلطان ع** حق

کس و مولانا و منصور که بی ستر محمد رده بون

تا نه یان خوار دایه لغوی نان له سفره و خوانی ع

زاهد اخوند و ته تفسیری لکل وجهه

قوت مده طعن له مستو بخودی زندانی ع

علیه نابی به که کسی کوردی له دنیا و آخرت

روزی دیوانی خواند دوستی منور امانی ع

تا که ی نه چمن و روجه فایه ت چاو خاری و خمال

دل به هجر و فرقت سو تا وه به بشو و دل زو خمال

چاوی مستی داپوشی ویلو وحشی کرد و م

قوت به قدر زره نماوه عقلو ادر اگو کمال

سقف **چا** و ح بارشی غم و ابه سرکوی که و توه

خوبی به **خو** لای داده چوژی و ک تکلی ویرانه مال

وصلی توحیحی العظام و قلبی فرسوده مه  
سامه بیله تو خواجا دبی به گه ردح بای شمال  
دولبری و ابه کمال و عقل و دانش که م لویه  
وام ازانی بی کماله چونکه طفله و خورده سال

ای طبیب اُر توتہ مائتہ زامی دہ ردح چارہ کی  
تلکہ گہر ما و گہر مه بوم پہ یدایکہ شہدی وصال  
عاشق خوش نمودے بونی غریب و قور بہ سر  
دولبرخ و دل کے گور منو خوم بی کہ س و آشفہ حال  
قافلہ ہی فکر م بہ تاراجی خمی دوری چو وہ —  
بویہ کوردی وادو گانی دل لہ معنی بوسہ تال

جانا دہ راح جہ زنبہ بہ قور بانی سیرت ہم  
بوتیری قضای چاوی حودان سیرت ہم

سادہ لہ تمام و نظرت محرم و حینار  
مردہ تینہ شہا اہرامن دور بہ دورت ہم  
رازم بہ دہ نم لہر وہ کو خاک کی بہری پیت بی  
ساید کہ لہری مدرسہ دارہ گوزہ درت ہم



توبه و دورخی خوتنه وه وه له ساھی و فرضه  
دایم که له بیس اسپه که تا وه له نفرت بم

واقال و ضعیف له هتیه ی غمی دوریت  
سایتهم ایستاکه که حلقه ی مکرتم بم

بو قهاری خسته موزه ت لهرده کو تیره  
ای من به فدای ده ستونقای پر خطرت بم

اگر خسته و له لطفم کوردی نظر که  
قوربانی غضب گرتن و گشتی نظرتم بم

اگر صلیت له دل دور که غمی کوی دو له بم

اگر رسائی له یادم چی هلاکی زهری اثر دورم

به غراز بو سه بی جاوت اگر تصدی و صلاکت که م

به سؤدی قهری تو یار با سرا پا مثل خنجر بم

اگر ریک لحظه نستی که له ژیر باری غمی عشقت

به مثل پنجه ره قوربان به تن سوراخی خنجر بم

له سر تعریفی اگر چیت **الکرم** وصف کا کول کہ کم —

به ضربی یعنی ابروی تو امی مقتول و بی سریم

اگر یک لحظه غافلیم له سوتی ماھی رو خسارت

له حشرابی نصیب جنت و هم حوزی کو تو برم

گدایی کوی جانانه به ساھی عالمی نادوم

گدایی خوشتره بوم له ساھی گه **مخیریم**

اری یاران به لاوردی له بوتی فرقتایکے جار

خلایه و بی غشی و مقتولی عالم لهر و کوزهریم

عزیزم نوری عینم حسینم **صوری** خشی جانان و **سکیم**

دوره رحمی به حالیم که عزیزم له یار رو به **ول مسای بی نصیم**

ره لهندهی دهستی کس نیم خوت ازانی فراری چه **وری خیار و رقیم**

دوشه شی بودای بگت هر له ریدا له **بختی شده و یار عقیم**

اوسیدی زینده گیم ناوه به لاوه که قاتل **بوتہ جراح و طبیم**

محول و وحشی او وخته **خوم بوم** که دیده ت بو به **استاد و ادریم**

آمدی ده یلم اگر **خراقه لجری**

له لاکسی دهستی **مه یته ن قورزی م**

عزیزم داله دوریت دل فگارم **کریه** ده رژی له دیدی ایشبارم  
 وهانزیسکی خوی نیی دی له چاوم وگودامانی الوونده کنارم  
 له گردی قاصدی یاسی وصاله به کللی کویره دیدوی انتظارم  
 که او میدی وصالی تو م نماوه به مرگی تو به مرگی او میدی وارم  
 له چاوی خوت بترسه او ازانی که من بو و اعجول و دهرده دارم  
 مه که ن بنعم که چنگردان و ویلم به دست عتقه زه مانی اختیارم  
 له گله عتقه و هایدو اینیم له توش حقا به کللی به رکه نارم  
 وه کوندهور اگر بیشم حوتین انا القادر الی گه ردو عینارم  
 اگه رطالع بی کوردی سزایه  
 به حقه دوت گوهر که نیشارم

کی نه لی دوله ربخیاں امر و واه دوله بزم  
 به ردی ژیر پی ی خوشی حقا هرا هادی بوسرم  
 او که سهی صدسال جفا کیش له هیچی دهرده مان  
 وای به حاله من که سیه پایه تاما قولتیه  
 التماسی کو شتم لی کرد و تی نازانی تو  
 من چه به ل ناکم له خوینی هر به گیفا خنجرم

بیم ووت آخر تو دلی من کوی ابه ی توند برو ووتی  
له ی به توچی ماله خواهسته هر کوی ی ابه م

من له کوبداخوم نهان کم دونه خو تیری غم  
کونکونی کرده وه کو بیترنگ جمعی به بیکه رم  
شاه اقلیمی وفا بیسی ووت ای کوردی من  
لا یقی تختی نهانی و تاج و افرم

حوری ی روضه ی چنانی یا گولی باغی ارم  
ام نجوم العرش ام شمس علی فوق العلم  
سرکه سی عین که لالی سوخی بابانی عراق  
نور ابصار العربی ظل الرؤساء العجم  
کو ستم و عفت له لای من هر دو یا هر رحمتی  
لو تحتی ترحمی لو تعینی عین الکرم

آخری کو ستم به هجران اسکدی ده رماله خوت  
کم ندیت بالنداء لا تقم الیه الحرم  
کو ستم اما له یا مانیش بیسمانی ابه ی  
یا جیبی بعد قتلی لاهول فی الذم

وہ کے طبیب اربن علاچی ام برینا نامہ بلدی  
اعطاک الروح لئی قبلہ فی حق القدم

صد کہ محزونونہ خوش نامہ کہت گہ ربیبہ لام  
یندفع حزنی وما یبقی من القلب الم

گہ رود کو عسالہ باش مردن بسرا رابوری

تجمع العظم المضم تحینی بعد المدم ۰۰

چونکہ نامہ ی دوردی کوردی قہت نہا انستہا  
تحت العظام سف الجبر و انشق العلم

رافیق کونجی محنت عاجزی ہر سولہ نالینم

گریزانہ لب لیبساوی موجی بحری بسرنم

اگہ چہ روز و سہ و مشغولہ تقویٰ شہرم اما

لہ غم خالی نہ ساتی دلہ ی محزونو غمناکم

طبیب دینہ دہ وای دور دم بقا خون زہ دوی دورم

بہ بی دارویی و صلی او نہ آرام و تکیتم

اگہ ممکن نہ بوژینم کہ من مردم وصیت بی

لہ باقی قوم و خوب نامہ سرمتم بقا بشتم

سعدی شقم و نه سکون و کفتم بومه که یاران

گه واهی حیره بود عوای شهادت برگی خوی نینم

به پیردهی طاهری که ربی صدای او عاشقی یارم

ایتراحت نیه بینه ملا بو وعظ و تلقینم

حبت کردی لایک دین ده برین فده بودینت

که قادی خوی ازانی مع له سر قام فده بودینم

۰۰۰

فلاک رحمی به حال که به غایت دل پریشانم

ره لهنده ی زید و مسکن دور له یار و قور و خوبانم

الیه مهما پزیر و دل نواز و صاحب اکرامی

ده سا بو کتبه و امن بی تو او در و شیو مهامانم

عزیز و خوش ویتی کلی عالم بوم ایستگاه

غریب و بی که سوتنها نشینی کو بخی احزانم

چه منت که رنواز سوتو تقارن کی له گل منعم

به من فرضه که روت و سوتحق خیر و حسانم

فغانی من

لبرجه و رو جفای یاران نینه ناله و فغانی من

هیلاکی لومه و طعنه‌ی ناکه سو خنده‌ی رقیبا نم

اگر ریتوبه ناهق خوت بکدی پننه‌ها و کویوسف

وریدی شیوه وریشی ته‌موتو چاک کی گریبا نم

اگر رکوردی ابرسی فذله‌بو پیری طریق من

علی مولانه قلدر پیرمه محموده سلطانم

نشنه لب تاکی رفیق و عیبانی به تر بدم

تیغی خونریزیت بایسته تاده می بی ته تر بدم

تا که لیم دوره خطی بجانو رویی وک گولره نگی تو

کویبریم اربیم سیری ریجانو گولی شصت پیر بدم

واله بوتی عشقا قاله روخی زوردم ایتر

قوت له خوم ناکم له که سی مطلاوی قه رزی زور بدم

ره نگی زور دیش چاک بو کویری رقیود و شمنان

چونکه دوستی شاد ابی که رخوم گدا و نظر بدم

کیمای وصلت به هیچ نایسته ده تم بی انه

بچه غاری مغرب و خوم فیری علمی جربدم

من له طغنی دوستنی بی پیر قوتار نام مگر

یا خواهر گم بد یا هر دو گوی خوم که ربکم

وقت نه لاین یاران که ل فرقت و دره سازش بکده

سیت نه بوم و له پش خوم توشی بای صر صر بکم

من له که ل چه و روجفات گر لافی اولفت له بدم

له رده کو آ هوده بی خوم جوتی شیری نر بکم

سیم ده لاین کوردی صلان که سی یادی دوری تو انا

من له او حاک سا حزام با اها آکه ر با و ر بکم

له یله که ی بی مه یله که ی محبوبه که ی عیاره کم

سوخه که ی بد بخته که ی بی رحمی که ی عیاره کم

ظالمی له خوانه ترسی ما فوری بی مروته

قائده بی عاسی کوزه ی جلا ده که ی خو خواره کم

گول به ده کیمین ذه قه ن خه تیا سمی فندق دهی

اسمره ی قه دوعره ی ناز و نراکت داره کم

نه و جوان ابر و کمان شیرین دهان و نکتة دان

تورک رقار و پیری رو خسار و کا کولداره کم



ای رقیب صد جا رده رح که ی یا جنیوم بے بدوی

نا عرجم لهر دوی بیم بو صلاحی کاره کنم

زهری دوری چیستووه جهری ایستا بویه که

تلخ گفتاره که لای لعلی شکر باره که م

چاوه که م خوبی بر بنداری خنده نالی چاوی توم

زار و بیما رو گر فشاری که معندی داوی توم

ویل و سگدان و خوار و عاجز و آشفته حال

دل به تالان چوی سپای کا کولی نیک آلاوی توم

که رده پیری داد و گریان و فغان بوجه

راسته باولک مرده نیم اما جگر سوتاوی توم

صد که تو فکری سیری خوست نینه اما آسن

خو ازانی چونکه روز بی خورد و شبه و بی خوابی توم

می لبر پیری قدم خم نه بوده اربا و راه را کی

قد خمیده ی قامتو بالای وه کولا و لاوی توم

قالتی من کہ میں نے بوجھانی ناحق بولدم

من سہدی خبزی موزگانی تازہ ساوی تو م

لہر کہ عبد و مریدی مر سیدک سا ا م

لہر و کو لہری مرید و جانفدای ہم ناوی تو م

عزیزان من اسیری قامتی نہ و تول غا میلم

غلامی زولف و اگر بچہ و غلامانہ می غلامیلم

گرفتاری کہ نہ ندی نہ وہ سیکم طفلو بی رحم

خریکو و یو وحشی اھو بی شیرین خرا میلم

لھو عزم بہ ضایع چو لہ ریگہ می عشقا چونکہ

گرفتار و اسیری داوی عشق طفل فامیلم

رو واجی سدی صاحبزادی ملک و ملت بوم

امیتا دیوسر کہ رانی گہر داوی خوا میلم

سہی اقلیمی عشق پیری زندانی خراباتم

اگرچی ظاہراً طفل و نہ زان و ابلہ فامیلم

اومیدی و صلہ دیداری غا کوردی امیتا کہ

لھیشہ انتظاری نامہ می پہ یکو سلا میلم

صائفة و برقی نخست ظلمی داسرقا و غرب  
به رده باران به مخصوصی له سرملکی به بان

جاوی عبرت هه لبره ایدل له وضع دهتری دونه  
سه یرکه ساتورکی فله چی کرد به زمزه کورد زبانه

چاره سرکه بی نه وایان نان و نعمت تان برآ  
لوله بو سه و نواله ون کرا ظرف خوان  
جمله سادات و ملا و حاجی به لاسین که نه به سوز  
دقتی اهل و ظائف هر ه تا پی حله کران

دل له محنت که یله نه یلی سه یری نا و سارم نه  
عینی جاوم خوینی تی زاده له راخی تور که کان  
بی زبان گوگو زنان هر خاندان تی ده معلوم  
عنبوت خواجه نیی و جوتی کوندن دیده بان

قوی کوردان گریه که نه بر آغنه جان و گوره کان  
نیوه مجوس نیوه مقتول نیوه منفی کران  
کول بدوش و خرقه پوشی به تاج و کسکول هال گرن  
رو که نه افلاکی بد خو و بیخه ساری خاموشان

۲۶  
ای دوری تاجی سری شاهانی اقلیمی جها  
کسی افلاکی کمال و شعوی بزنی عارفان  
ای به نادیده به شهرت صد و ده کوهی مختلف  
وهی له تاوی فرقتت عالم هموره بخنده جان

سایقی پرسی که دل خسرده و داسرم  
یا لای سر مایه ی هوا و مهری و وری دوله ران  
واقعی شیرین سوا لیل به لان لیکن ده بو  
مسئله بپرایه لای شخصی دانان و حال زمان  
من دلم شیوا و صدمه سر دفعی کار و باری خوم  
ساجا لون بیم ده کری ایتر حالی عقدوی سائلان  
گرده پرسی منزل و شکل و باس و طایفه ی  
مالیان نزدیک به به بند بخانه و آس اهان

اسمه لاغرتت نه بالآ میانه که چ کولاه

سوخه و وزه مه یته ن آله چا و خمار ابرو کمان  
عاقل و دانا و مؤدب و حبس و مفرد و مجول  
که ده لی سندان به عاشق که ده لی چا دم قوبان

زود خیزه توند ره و ته به سته ریم جا و به خود  
گاه بدخو و ظالمه گرسنه شیرین زبان  
سال هر کوی بی که مست کرد سوا لے لی بلدی  
رازی پنہانی سراسر بوت ده کا البت عیان

ره هر هوت قادر بی بو عطای جوانی مسئله است  
و نه کوردی نا توانی حاله خوی بوت ما عیان

عزیزان من اوارویم له لانا که مظلومان به لا چول بی ولانا  
که ایوه پادشای لطف عدالت به خوا حیفه بر بخیند گدا تا  
اگر چی خاک کو خولے ره گوزارم به سر ما خو گوزور نا کا صباتان  
و ره بنواره چاوی پتر له خوینم به تفضیل کسین ما جراتان  
که من رویم جهنم پرده که لیم له من خاله مه که ن کوشکوسر اتان  
جفاتان دام و کوشتمان به زاری نزولے رحمة جه و روحفاتان  
الاهی من بهم روزی دو صد جار به قوربانی گدا و پادشاتان  
مه لین که لکی نه بو و روی جهنم سرم قلغانه بو تیری قضاتان  
نیمی کوی تو حاضر اما جم به بوی طرّه ی بیوی پانیا تان

۴۶  
منم سر کرده تاه بولسکری خم اترسم من بروم بشکس سواتاه  
اگر سر بو اگر دل بو اگر روح لهوروین حیه ایترا تاه  
سفرمان چونکه ری هاتونها تہ دو عامان بو تکه ایوه وخوان تاه  
اودند ارجو انا کردی که جار جار  
کده یاری محب بے ریاتان

ای ناصح شفقه و وهی واعظی استقه دلاک  
شاور و حائر و وهی سُدبری امری مخلصان  
چاره بیعلتی حرمان و ده وای مایوسی  
مویاد شرتی سودا شرو رنجیده تان  
بقیه دوزی جگری لنت لنتی سُمیری جفا  
مرهمی سینہ بی بروجی سخانی بھران

دار و بیعلتی بیچاره و دکومع خسته  
بی نظاره ی رخ و بی تجربه بی نبض و بیان  
ظاہرا دجلہ بی لطف و کرمت هاتوتہ جوشی  
بویہ رشوی قلمت جاریہ بوتشنہ لبان

۷۷  
نامه ییلت به کرم کرد بو و زیبی تحریر  
بو بخاتی دل و آرامی تن و راحتی جان

منشرح بود امه که رتوهته دعیه سردی  
قوت به طالبی سیمی بدن و ماه و روان  
گویی له من گره دهی نامح پر لطف و کرم  
تا عیان کم به کرم ام دورد چ ظا هر چه نهان

امه روی داوه له من جاری دلی بد به خسته  
وامنی کرد و بو تری سلامت به پیشان  
به دل و گوی و نصیحت نه گرو سرگی دروند  
سُفله و هرزه و ادب اس و بد ظهور و نه زان

تاله لای می بوله منعی نه ده بوم قوت غافل  
گه به لوم و هه روشه گه به دخیل و به امان  
که ادیس زانی امن اومه له سر منعی اوی  
تا علاج آخری کردی له منعی عطفی عنان

۲۸  
ساله ده ختیکه بووه ایسته به مجبوری که سی  
فارغ اباله له طعنه ی من و لومدی دیکه راه

اده سرنشای افساد و افسه بدنام  
اده مستوحشی ز جرمه اونه له پی ی منع و لیدان  
گه ریدتم بکه وی شرطی له پیش جاوی اتو  
جارس و وظیفی که ح و ده کو کوردی له جهران

---

ناکه یارفتنه ی زبیه بی صروه و عقلودیه

بوده و اده س ناکه وی ناوان له کله ردوی زه میه  
لی ده پرم بوچی هل ساوی مژه ت ابروت وتی  
تسغی تشر زهرا و اده م تا لهر به ناسور بی بریه  
ده ست او ا دینم و ا ب م یارم که تیرم لی بد ا  
مورده بیت و بیم ده لی لیم لاده روله ایمین

یارنه لیه امرورقی هل ساوه یاران بی نه ده  
فرسته بکاو دو جوینمان به رکه وی محروم نه بی



۷۹  
او عزیز نامری بگریں بہ بخونخواہ  
بو بہانہی تو۔ پیویں تیرا چنخان داوہریں

چاولہ گہردی تیزی فرقت کویر بودہ چاناگری  
تا جلانہ درسی بہ خالی تیری پی سی روح الایہ

یارلہ ترسنا خوی لے ناکہ وی بروا بکن

خیر عبت برو قاتلہ برو قتل دل چوتہ مکیں

پادشاهم کو چینی زولفی افشا کا شمال

قافلہی تالان اکم ہر تاجری بروا تہ چین

دل دہ لی یار چوتہ مانی بانگ دہ کمال بغلطی -

ناوی کوردی والہ دہم یارا کہ ایہ ہی باچیں

دہ بی ہفتا

[۷]

دہرون زامدارو دل غمگینہ بی تو سرم گیزولہ شم بی تینہ بی تو  
خوم بہ ہوسہ و برگم پلا - خوراکم زہرہ مادیم سینہ بی تو

له چاوا اشکوله دل آهلم که ده ردی

الهی طوفانی باو بارینه بی تو

جیگام صحرا به وحیم یار و هدم درک فرس و گرون بالینه بی تو  
له اشکوا اهی سردم آوینه بی دل قویان زهره دوره سوره نگیته بی تو  
سرم ستمور و سیم جنگود لده ف حقت تار و مقام نالینه بی تو  
کتاب با دل خوین نه سیه ساقی فراقت قبح چا و و نه زهم اسرینه بی تو  
ده رون گلزار و خوین شغل ایمان دل فغان بیل جفا پر شینه بی تو  
رفیق روترو اشکی دیده سوین حیات تلخ و اجل شیرینه بی تو  
زمنه سیه کی پایز بر اکم بهاری وصلی من ها وینه بی تو  
او امین بوم به سا و سلطان و الی تو خواستوش و وره لیم شینه بی تو

که هم سایه له تا و نالینی کوردی

دوعای مرگم که آینه بی تو

وابه آسان عالمی تسخیری تو بون ماهرو

سامری یا اولیای راست پیشری ماهرو

ده ست به خنجر دی یو باز خوت ده گری لیم ادهی

انتظاری کوشتم زو لیمه یا ۹۱ ماهرو

دل ده بی بدزی له نا و خلاق ده لی خوی دا گیه بیم  
منه دللم دا پیت به راست داده ی بزاغ ما هرو  
بجو وه جلا د خوت له نا و مردوم به صوفی بو آکهی  
له یی کس نه تا سسی مه چاکت دونا سم ما هرو  
پر دللم خوین کردو دام پیت وانه زودی جی م  
یعنی بده سینه ده کیشتم بیانه ما هرو  
رهنگی زور دیت دیم و ده لی ی کوردی برو بینه بهی  
سی بیانو بگره او حق بهی کوانی ماه رو

له کوخی به کسید افر دم نه مرو  
که واهی لافخی عشقی تویه قوربان  
له سوزه ی عشق سردی مهری تویه  
درو و نه که مو هنام سردم ابرو  
وه کو طیریکلم گوم بو بی جناحی  
هیلانه واز و هردا و هر دم ابرو  
مگر سوزه ی نسیمی وصلی توبی  
مطر نادله ی پر دوردم ابرو  
له عرصه ی وصفی او محبوبه له نگه  
خینالی ده که سواره ی جرده م ابرو

له بو وصلی جمالی یاری کوردی  
اگر روحم نه ده م نام مردم ابرو

له غم ساری دورون معموره ام شه و بناغی ملکی دل خاپوره ام شه و  
 ره وان سر بو له زیدی من فرنگی به به دورگای رقیب سروره ام شه و  
 من فرهاد و شاهد بستون اتو شیرین شمال شاپوره ام شه و  
 به وصلت منزلی دور که و ته وه دل دو صد منزل له سادی دوره ام شه و  
 بر ایگان گیگان و تو گیگان الودای هوای کوی تو اگر مستوره ام شه و  
 به نژده ی وصلی تو دل سادی حقیه که هر وه ک حاکمی مفدوره ام شه و  
 له من نافکری اغیار ای چه که وجه به وصفی لطفی تو مفدوره ام شه و  
 له تا و اشکوله روتی چاوشه من دل آهو وار و چا و بی نوره ام شه و  
 له صبحی عید اسوبهای مانگه شه و آخ له ختی من الی دوی جوره ام شه و  
 به حاضر باشی فوجی غصه ناله م و کوزیله ی اول شه پوره ام شه و

له نالین معنی کوردی محض لغزه  
 فقرو ناته وان مفدوره ام شه و

صدای ستوری قللم گه رمه ام شه و چیریکه ی بانگی دل بی شرمه ام شه و  
 به نینوک کاری فرهاد دمی له دستم و هاسا هول له ناله م نه رمه ام شه و  
 له ته نیایی به یادی روحی مجنون خیالی گشتی ده ستودوره ام شه و  
 غباری خاککی و اهو که ره بسته بی له قاپی تو خبر آ و وره ام شه و

دلیم ده لک حاکی مفدوره قوربا تمای ضغاته که ای آزره ام شه و  
اگرچی یارویا وهر بونه دوزمنی غمی بی یا وهری و یا وهره ام شه و  
له ده وریشم که راپروانه ناکام لاسرری و صلی نوری مجرمه ام شه و  
که چونکه بوی وصاله توی تیا به نسیب صحب خیر آ وهره ام شه و

سرم شوری وصاله که دته سرباز  
دیسه کوردی که دهردی سره ام شه و

اری یاران شه دی بجرانها خوشه ام شه و  
صدای عبا یانال و فغانی صفه ام شه و

سویا غم هاته تالاج قرار و جرو آرام  
که زانی ملک دل بید شه یاروله شکره ام شه و

چه حاجت طاسی اقبالم دو شه سینه ایستاک  
که داستی دل له ده وهری داوی خانه شه شه وهره ام شه و

منحص قرنی من نزدیکه سایاران خوا حافظ  
که بو قلم منی بی که سی مژه ی ووه خنجره ام شه و

له مستداوه كو رهانه بومردى و كوئيده  
به توندى هر ده كو طوسه به سوخى جعفره ام شه و

او ا كوردى كه كوئى بى كه سيدازار و بيماره  
به وصلى خوت علا جيكه كه حج الاكروه ام شه و

شه دى يلداه ياده بچوره ام شه و كه ديدم دور له توى نوره ام شه و  
دل و ده كه حاكى مغدوره توربان خلاتى وصلى توى منظور ام شه و  
كه توى ساي كه چ كو لاهى ديدنه چا كم قيهرو فغفوره ام شه و  
سرتكم نفس و ناوى توده كيشى چقا م سرداره كه مى فغفوره ام شه و  
دليس عايل به ديدى توى بويه له من و حسى ربيدو و دوره ام شه و  
له خوه له ساوه يا الوزه چاوت هيمه واره يا مخوره ام شه و  
له دوريت من و كو ببل انالجم به وصلت عالمى سروره ام شه و  
سويى مژگانى تىغى ابروانت شتى فرقه بى طا بوره ام شه و

اگر بياراه ايرس حال كوردى  
له كوئى بى كه سى مهاجوره ام شه و

زه مانی فرقی یاران ام شه و  
 له صحرای سینه خاری غم رواه  
 له پبی دلد اصدا بی دیت مه زنده  
 کبا بے دل له اشکی دیده سویره  
 له سردل قطره اشکم که ده تکی  
 حریری زه رد ووره اشکم  
 حیا تو مرگ وصل و هجر و حوشیم  
 سنه ی بای هجری ناز دارانه ام شه و  
 له هوری دل خفت ببارانه ام شه و  
 زره ی زنجیره که ی جاران ام شه و  
 که کن مع جترنی می خوارانه ام شه و  
 جنفای ده تی اختیارانه ام شه و  
 متای کاروانی غم باران ام شه و  
 الی هجرانی بجانانه ام شه و

که کن منعم له اهو ناله کوردی  
 صوری خوی ریا کارانه ام شه و

له  
 پنج بوجی له سرستی که گل مع به عتابه  
 هر دل شکنی و کافری که متره عذابه

عشق ارغمی هجرانی نه بی خوشه بل راست  
 بی ده وله تی خوی چاکه بلا قورقی خرابه

عاشق که له دنیا غم و هجرانه نصیبی  
 صد دوزه خنی بوتاه و چباکی له عذابه

هات بوم سگی ده رگایو زیقایه وه ایگوت  
له رلی ی گه ری باینگری آزاری صوابه

ایدل به تمای رحمی له یارنابه له دی بوچ  
که ی رحمی له دلدا بو وه اورا فاضی باب

و عطفی علما کوردی له ناو جمع عساق  
بی عینی قه ی قوم و گذارستی غرابه

---

آخه یان توخوت اچی بو سارو امه له م غریته  
رحمه یاران خلاصیم بی له دوس ام فرقه

له که سکی سهدی وصال و زهری دوری چیشتی  
او ازانی دوردی دوری چندگران و رحمة

می به تاوا سکی دو جادوم هر کو دجله و فراست  
مزرعه ی غم و زویر آوه هر ده کو ام دوشه ت

تا ایبری داوی قوم رحمی به حالم توخوا  
مده تیگی ترله ده ستت راده بو رحم فرسته



دل امانت بولہ لات ایسا کہ واحاجادہ کہی  
وورنہ سریری ام کافر بہ چہی بی مروہ

جنتہ جیم چونکہ او موصوفہ ناحق کوستمی  
ہیند سرف و پاکہ حنا کوستنیشی رحمہ

رولہ قبلہی سہلطفی ناکا الے کوردی ہما  
تاقی محرابی بروی دہر خالہ عالم اوبتہ

صدای کاروانی فرقت دی الیج سرقافلہ چی یارہ  
زرہی بیٹہ نگی محنت دی الیج کالای عجبارہ

ترنگہی چلبی باز اتلا نی چاوش دہنگی جارچی دی

بہ تپیی غم الیج نامرد اسر دل اسرو یلفارہ

الہی اسپ فراق سکول انا والیلہ بنایم

الہی تہ پل نفاقیاں ژوند کہ واگویم پرلہ ہاوارہ

لہ بیس بہ یادخی شادی یار او اسپ دہ آخوی

لہ سرتپیی سوپا سالارو ہم بیٹہ نگی دوندارہ

مہ زندہ لہ وری رحمت آسمانی عسرتی پوشی

کہ واروژی رونای اسرولہ بہر جاوم بیوی تارہ

امان سر قافلہ چہ ماروان دخیل سا چرخہ چہ لشکر  
جلہ و دل کیسہ رحمی کہ کہ جا ریکہ و ہر نہ کم جا رہ

اوا ایوہ اروہ حق بی بہ پاریزگار تان انا

بہ کی اسپرن ایوہ تو خواتان ام بریندارہ

کہ روین تو خوا کی پیتہ سر بالین و نالیق

کہ جوی کی ہلی بگری و دفنی ما ام مردہ بی چارہ

اگر زنا بی نہ لہ لہ جوان بہ کوشی سے علاجی کہ ن

کہ و اہ اولہ پاسی ایوہ کہ روحی خوشی بی زارہ

بہ و اہ حاجتی قبل نینہ لہجر انتان مرگہ

چہ فائدہ لہر و لو کوردی اویش گیا ختوبی عا<sup>رہ</sup>

صبا جاری بل بہ و سخم آلی دیدہ مخورہ

بہ حسنی عارضی خوی حیفہ و ابی باکو مغرورہ

اسی بوفرقتی او یارہ روژ و سہ و انالینم

بہ دوری من ہمیشہ او کہ خوش خندانو مسرورہ

له سادی دورم و دایم لگه لغم یار و ده م سازم

لهئا او یاری دل آرای چا و به خماره لیم دوره

له عکسی ماهی رو خاری به برقی مه یته نی آلی

ده سوتی ده سری عابد دلوق زاهد **سری ستوره**

هجومی قول موژهی هر دل نگاهه مه نگه ده ورانی

الی هیرش اشکها و رابا طا بوری منصوره

له سو قاری به زوری خم سری هینا بنا گوشه

مشخص تیری موژگانی به قلمی ایجه ما مورده

عجب اظهاری بی رحمی نقارم لاتی عفته

که او ده ستانه وه که ده ستانی کوردی فاشو سهوره

بوگرانی آشی دل فرسیکی چا و آق ده کزده

غیری هجران و بلا اصله به مه نادا مزه

لهینده تا وهات خوینی مقولان له موژگانی سیات

اسپه لته جاران سپی بو ایته ره نگه قرمز

لهراول روز بوی به تیر انداز و تو بیگانه دلم

ای فدای ده ستو کمانت بم کوره ی چاو و ما مزه

تیغی ابروت تیری موثر گانت به قتل عامی دل

نوکی تیری تاج بخش تیغی چنگلی چنگزه

خاله لای لیوت به عیاری دلی خه لکی دزی

بوچی ریت دا بینه نا و باخ او حرامزاده ی دزه

وزنی ضربی پنجه ست پرو صرفی روی جانانه کرد

ای معلم بوگزت کرد ده ل جرگت چی کزه

لهرا که سی عاصمه لده سی عمران خلاص کامه رده او

آری فرهاد تا حشر صحنی پوری هور مزه

من به ناری سینه جرگم بوی کباب کرد و الی

کوردی زور چاکه کبابت آخ چه فایده بوکزه

---

چاوه که مده حق به من به قسی بدی بی پیره که

بی خطا و سوچ و قباحت خوت له من د لگرمه که

لهر که لیم عاجز نه بی تو خوا ده ره زوو بگوشه  
چونکه قلم خیره سالم کاره قوت تا خیره که

روزی دیوانی خوا دهستی منو دامانی تو  
قوت له بو قلم منی بی که س که س خوت زیره که

خوت ده زانی من سوچه رنا نیمه بر تیری جفاست  
سایه برده ت به لگه ل من سُر زده دستو سیره که

لهجری دوریت بو هلاکی من به مرده ت بکه  
حیفه ایتر قلبی بیمارم نیشانی تیره که

تاله کو بخی فقر و گنجی عاشقت بوده س بدا  
قوت طماعی کیمیا و علمی جر و اکیره که

من و تم دین و دلی کوردی نه بی بردوت خو  
ساله و لاهرچی بیت ممکن ابی تقیره که

صیدی دل بوم و اتو گرتت اری قله  
حلت الصیدلین یقبض لامن قتلہ

یارده کو مردومه کی دیدمه آخ هیفه رقیب  
لبرئه ام مردومه کی دیدمه لهره ک سبده

صوفی بیستومه محامدت له بهای می اگرک  
قوربه سر فرسته بیگوره وه نعم البدله

باغی عشقه ارچه له دورخوشه لبوعاشق زار  
بختی عجز و جلی بد بختی و خو پنجه ی اچله

صد جهنم له حشرده که به بو گیانی رقیب  
گه ربلیه اچری گوننه کرده به قدی عمله

ناز و بی رحمی و حیلده و ده غلی و آه و فغان  
بو من و یار و رقیب قسمتی روژی ازله

مشری دیدمه او ماه روخه زهره جبین  
بختی مریخه روخی روژه صفت وه له زحله

لهینده به د به ختمه لگه ل دهرده که دم پیشم الی  
اوی خوانا سری له کولم بکه وی ام چه په له

۵۲  
ای رقیب بس بلی یار خوشی ده وی می گویدم  
کونه روندم به خوا به قسنا که ده به له

---

تاری کا کولت له سر صفوی روخت تاتاری به  
حفظ ده وی لیوی آلت جدولی ره نگاری به  
رویح و ده ستانه وه و عسوه و نقا هیکت له  
نازه یا خوشه یاری همدای غم خواری به

دل بریندارم به به بیگانی موثره ی خونریزی تو  
نالہ بی زاری منی زاری که روح بی زاری به  
لیوی می مشتاقه قورباہ بو اسر لیونانی تو  
روح له سر لیوم به موثره ی وصلت انتظاری به  
حلتی نالاندنی دل بیت بلیم و جہی چہ  
بو فراقی رووی جیبان دامنًا هاواری به

من چم و حرم چہ عاجز دہ بی لیم جا و دکم  
حقو دینم تحفه به جانو دلم سر باری به

تاکی آخر حرقی کا کوکہ ست پنہان بلم  
لجری آسنفہ دلی و کا کول پہ رستی کاری یہ

رہ نگلی گول وہ کو رخسارہ کہ ست رہ نگلیں نیہ  
سگری سہری وہ کو گنقا رہ کہ ست شیریں نیہ

۴ اہلی حسین نقاشی چاکن خوبہ لائٹوری تو  
نقش خامی کرد گھارہ کاری و ستای حسین نیہ

منوعی من عداً انا اخیارہ کہ ست یا خو کہ رہ  
طالبی پر سو گیا یہ خواہشی نیریں نیہ

من کہ گوشتہ ی یعنی عشقم روژی دیوانی خوا  
بوچی شاہد بینم آخر کفنہ کہم خوی نیریں نیہ

من کہ رسوا بوم و تہ پلو عاشقم لیدا ایتر  
کوردی پہج پہ روای دل و ایمان و جان و دین نیہ



[ی] اوسره سر بوجه دایم پرله عشقی یار نه بی  
اودله دل بوجه دایم عاجزو عینار نه بی

بودیم عاشق که سی لا فوگذا فی لی بدا  
تاله سرگونی نیشانی چنگه گتهی مار نه بی

که کسی بیتوبلی من عاشقم با وده رده که  
تا به بیگانهی موثره ی محبوبه که یی مار نه بی

دل به محبوبه نه ده ساطع که ربی و حیلیم باز  
اسرو قدعرو و خونخوار و جلاوم خمار نه بی

جان فدای محبوبه بی بی دلنواز و حال الزان

همده می ناکه س به چه ولعم صحتی اختیار نه بی

قدری عاشق که کی دوزانی چونکه طفله و بدخوده

تا خطی مشکین له سر صفوی روخی اظهار نه بی

او جفا وجه و رهی که کوردی له و نفا ره ی حیستوده

صد که بی عار بی ابی بوجهی له روح بی زار نه بی

۵۶  
امان مردم عدا جی ساله ری پیغبر اچاری  
وصال یا قتل یا تکین له هرشی بوم بکن نگاری

وها سوتاوم اصلا تا بے فریادم نه ما سادوی  
رفیقان نیوه سوتن ایوه نامرد عرضه هاواری

له کوخنی سینه دهنگی آیو اوی دل دی به محزوننی  
ویران بی نه صدی ساتی لے ی نه بی نالے ی برینداری

بولای هرکس احم سنی اچا خوت بوچی سوا کرد  
دریغ کوا حال کنی ربی تو شم بینی بیماری

له زیر باری غما و آسانی جرم ریشم استا که  
فراقی یار له به را آخر سری لیم بوتم سرباری

له نزع ایم الی قوربا جفا بس بی الی کافر  
امه چیت دیگه تو سنگ مرگی کارم ما که سبت جبار

صبا یارانی محاسن که رهوالی من ابرسن لیت  
بلی کیشا به می خانه دو چاوی بی چووه عیاری

۵۷  
در تو یا قوت اباری له م کلام شیرینه ی کوردی  
خواسا کوال دنیا دا قدرنا ه و خریداری

بو فریبی عاشقا نو جذبی دل و اما هری  
ره نگه ساگردیت بدن مهترنیم و سامری

بخش او ایستاده سوتی درسی سحر پی وتی  
واکه نوی به ردایه گشت عالم به فکر و ساحری  
ما فریش رحمی به بخیری ذلیل خوی انا  
سا و ره رحمی به عالم که اگرچی ما فرعی

که ره به خنجر باره م کی که سریم دانی ی  
ده ست له تو ه لنا گرم هر تو کم خنک چاتری  
چونکه هام حسنت له اقلیمی ملاحظه انیه

سا و کو خرد و همیه لیده کوسی نادری

هر ده کو روح و دلی دوری له بیس جاوم الی  
له م دلی پتر دور دو محنت ما به دایم حاضری

کوردی لیت بی صد امانت هر که ام نه و جمعه به  
تا سه پنی قوت نه به غافل له ذکری قادری

لاوی قدلا و لاوی من بیتو به ناز حیا و هه لبری  
وا از انم بیخ له من زوتر له ایمان و ورگری

روزی بی جام کرد و ساتی چومه لای بیخ بو سماع  
و ده کوزه کمیا ری بی بی ساعه لای دام له ری

واعظا مدو هم دین حلو اهوری که و توتو یاد

نه ک له ریگه ت لا بد اگوی مگره لی با هه ل تری

باز رقیب ده سی به فیال کرده و ده بای غضب

بویه ام نه و واله بزهی یار چرای من ناگری

خوبی من بو سینه و نی ده سری به پنجهی قاتلی

و ه خه خوی انگوست نخا لای گه ری بابی ستری

تبع به ملیا دینی به درو پیم ده لی نابری قوبان

یعنی تو برنده یه ها وارو بختم نابری

بیم ده کی کوردی خوتو عاقل بووی اوسا سیت بووی  
سحری چاوی خوت نه دیوه حقه لودم که کی له ری

که وادارایی زه زکورتی که کرحیی جبه گولناری  
کلا و لار چا و خمار شیریه سوار خال مشک تاتاری

که مانی هاته خیز تصویر ابروی توله یاس چاوست  
له مستی ده سستی و لرزی که کبج هاته خطی پرگاری  
گهل امروخوی مقابل کردیم روخارت له لای خه لکی  
به لی هردهم دتا و و هرزه گون سوخانی بازاری  
دو عام کرد چا و ده که خوشی بی که خوشو امنی بیمار کرد  
رفیق آمان دوخاکه ن رتی ظالم هه به بیماری  
اگر تو راست الی یوقاتی دل نی ادی بوچی  
به بی بی تیری موژگانت به خور خون دی له سو فاری  
وه کو خواره خون ده تکی له گوشه ی محوری گردون  
له چاوه ی چاوه کانی من له دوریت هینده خون باری

منجم گوشه بی چاوتی که دی نوسی له تقویا

که ام سال ذو ذنب طالع بووه افساده آثاری

اتوسی تقلیدی زولفی یار اکی دوباره ای عقب

حیا هر واله جاواچی بلای ای کویره مختاری

چوارست قوت مه که خواهسی له دنیا کوردی تاماوی

له خود عقول له دل صبر له بخت امداد له یاری

مه که زنالینی من هاتون گوشه که وا کردویه ترکی سُرخ پوشی

خلاتی دوله ری وُخنی که اید له یاش یوسف مزین بو به دوشی

بهاری گاشنی **سنو** جمال به وُخنی سه و زو دوشی باده پوشی

فلک توش عاشق و **کامن** که ام و خنکی ناله و گریه و خروش

مه ده و عظم له توبه ی عشق زاهد اگر صاحب کمال و عقل و هوشی

له من بدتر ابی زاهد اگر توشی سُرابی ده سی محبوبه بنوشی

غرض بو فوتی کوردی بو که فوتا

ایتیر بو کی به ناز و خود فروشی

به ابرو و خط و خال خوبی به بالا چستو چالالی  
 به ظاهر بی چووه درویشی به دل جلا دو سفای  
 به آینه ی رخ اسندر به جامی دیده جمیدی  
 به تختی سینه پرویزی به ماری زولفت سخاکی  
 سوپای تیغ هات و غیر از تیغ که سی ناتوانی چاری  
 به دریا ی عالم هیچم نه کرد با بچه دلاکی  
 له رق باوکی بگریه ماله بولای دایکی هاوار کم  
 له ظلمی خوی بنالم یاله به روح و جفای کاکی  
 گه لی صوفی اوا هاتن که میرانی فقی به سس که  
 به لی معلومه خو و حسی که مرد سگینه اجنه سر لای  
 محب ده دستو گریبانم بووه کوردی که دنیا دا  
 مگر سمت بر بومی روژی اول عجز و غناکی

نیم نگاهه دوله ری سچ دل ده رفینی به علی  
 نوکی پیکانی موثره ی خوین ده تکینی به عالم

چاوی فحوری له خاوی سحری لهتا ده  
باده بی ساغری عسرت دورژینی به علی  
تاری کاگولی که افسانه له سرمه یته نی آل

روسته بی جانودل ویدی ده پیننی به علی  
نقدی فرسکی له دهس مه ردومی چاوسند به حکم  
باغ له دهس مه ردومی آوی ده ستینی به علی  
مایه بی عسقه و هانجه انا مردومی خام  
خوی له نیو جرگودل و ریده ده ستینی به علی  
قادره کوردی له بو قنای همومان قادر  
عسقی او زینده ده کاتو ده ستینی به علی

براده ربوچی و ابی سویندو شرطو عهد و پیمانانی  
له من بیزاری دایم یاری اغیارو رقیبان  
امن دادم له دهس به عهد و شرطیت بو ایستاکه  
له سررای به وفایی و ادیاره زور به عنوانی



ده لپی زور تو نند بدخو و تور کی یکبار مه ستوبی پالی  
 به توندی و مهستی یو به دخو ویتا دیاره له یارانی  
 به تیغی ابروانت بوی به جلا دی لهو عالم  
 الپی ده رویش و صوفی و توبه کار و نوسمانی  
 لهو ایرانی بخوبی به غمزی جاوه که بت گویا  
 له لای خوش غریبوی کسو محکوم و مسلمان  
 له ترسی مدعی یاران روانیم نیه هرگز  
 به فرست جا رجاره نه نگاه کنی کم به په نهانی  
 ازانی که ره بازاری جمالت کما و سالتی تر  
 له که ل کر باره کمانت بویه یکبار و اگر انجانی  
 له لای هیچ که سی ره و انابی مرام و مقصدی کوردی  
 سری حاجت به ره به باره گهای غوثی سیمانی  
 روخی وه ک گل ته نی وه که شیم لپی وه که لعلی رمانی  
 دهان وه که فندق و غنغنب و کونارنجی ایمانی

فدقی یا خونیزامی یا نه خو پیش خدمتی شاه

دُرسی ملک سیمانی رئیس ایلی جافانی

به حُنی یوسف آساتو به خُلق و لطف سیرینت

چراغی بزهی خسرو نوری دیده ی پیری کنعانی

به ظاهراً ساده لوحی و هک روخت و حسی و کوردیدوت

له دلا بو حلی و عاقلی استادی لقمانی

عرب اندامی و فارسی کلام و تورک ره فتاری

نگاه آه و رهوت کبکی زبان طوطی خوشی الحانی

اگرچی قادری بو قتلی من فکری بکه خوربان

له سر صفوی روخت و هخته عیالی بی خطی ریحانی

وه کو بپیل فغان که دائماً کوردی له ده وری گول

وه کو قورمک بنا لینه له تا و سروی خرامانی

غزلیکی نیوه تورکی

دیان و اهاته گردوشی چرخه های مستی قتانی

گول اقلیمک اوزره برده سوردی صف مُرگانی

به طابوری موهای زاینم که دل دلی دی به شرّ چونکه  
 یوریش آسیایه در غوغایه فرقی سنگی ده و رانی  
 به هاییه ی ترک و فیس که چی طاقی دو ابروی  
 یله ویردی بنایی کعبه بی دین مسلمان  
 اگر خمره و نکلای حیوی او بیتو به قیمت بچ  
 کوزه ل هر باقمه سندن دگر ملک سیمانی  
 گر که ونیم نکلای حیوی او بیتو به قیمت بچ  
 دگل سوزناز ایله ایله رفسخ جمله ایرانی  
 اگر بیتو بچسته جنت او تورکی به روی رویه  
 قاو رگوز خمره سیدله جنت ایچره حور و غلمان  
 به ده وره ی که ردنی افشان بووه کاکولی طراری  
 صورسی برگی گل اوزره اولمش سنبل افشان

و هابی با که بوقلمانی منی بی که س ده لی ای سرو  
کیترس با سکه فتوا و هم سوکتلی فرمانی  
بلین ملتانی سیرج بوقلمانی کوردی نه کاتنه بهر  
عراط و تملکه ایما ایتمش مقتولی هجرانی



چاوه کهم زانیوه بوجی خه وله چاوم ناکه وی  
چونکه من پیش خدمتیم پیش خد متان نانون شوی  
رو و شه و دایم بر دیده جیالم حاضری  
ساجه فرقیکی هیه بومی ایتر لایه و اوکی  
بس نینه لیره اویرم چاربه چار باست بکه م  
نم ده ویراقت له بهر چیار که ناوت بهم له وی  
دل له بهر زانی فرافت دایما زانی اوما  
روث به روثر منی اکم باز دوردی سه خته و ناسره وی

عقل و هوشم داده بیت لیشم اتوری ی مال ویران  
دهوله تیگی مفت و بی صاحبیه بوچی ناته وی  
گره مخیریم له مابینی بهشتو و صلی تو  
و صلی تو بوسه جهنم پتر له جنت نامه وی  
ای رقیب و یارم له دستت لیره بولیم ناگری ی  
باوه کوسته تسم اری له ای بد مذبحیت لیم ده وی  
له روه کو کوهی ده ما و هنده سرم پر سورشه  
قه تته می هجر انوغم کاتی له ده وره ی ناره وی  
گره ردنی کوردی له کیوی بیستون حکم تره  
چونکه صدساله له تیرباری غایه ایمانه وی

---

چاوه کهم بوچی له گل عاشق اوهندخوا اکی  
چونکه معسوقی به قوربان عاشقت رسوا اکی  
دایما مارت جفا و هجرانو دهرد و غصه یه  
قوربه سرعاشقه اتو معسوقی بو یو واکه ی

۶۸  
کرمه لی عاشق ایستا ویلو سرگردانی تون  
جاری ناپرسی له کویین گویا له لای خوت چاا که ی  
هاکی نابجی به دادی بی که سانا را بگی  
تو دلی خلتی ده به ی ایستا که له و حاشا ده که ی  
ایمه و ابروین به مایوسی له لات ده و له ت زیاد  
دا بزانین عبیدی و ده ایسه له کوی په پیداکه ی  
دل اووا لومم اعطات و بیم الی کوردی امی  
گر سفا یا تم حق بویج واقسی بی جاا که ی

کوردی تنه و او برو

۹۲۸/۱/۷۰

له یاد گاهى لاوان وه گريره وه

له بىرت نه چم

له گولزاره سر چاده بى بهارا له چمى داله بى سايه بى حنارا  
له گاندا له گول ناله بى هوزارا فراموشم نه كه بى من گىرو ده بى قوم

له سر چيگه گول سوزه بى سانا له وه ختى كردنه وه بى زارى گولاز  
له گول آوازي دليگى نه بى فراموشم نه كه بى من گىرو ده بى قوم

به ايواره له ناو بزمى نهاران له منى داو كو باده گوساران  
به وساتى پريشاني هزاران فراموشم نه كه بى من گىرو ده بى قوم

له گول پيشنگى زيويى كچى وه به بى نالينى قوسرى و قاپه بى كه وه  
له وه ختيفا كه چاوانت چوه خوه فراموشم نه كه بى من گىرو ده بى قوم

له هاوينا بر قرچه بى هتاوا له بى سايه بى گلى هر مى گلاوا  
له هل هينانى دو چاوى نواوا فراموشم نه كه بى من گىرو ده بى قوم

له پائیزدا له گه لمرگی گولانا له مونی روی گس و پستی دلانا  
له گه ل بارش له ته که له رزه چیلانا فراموش نه که ی من گیر و ده ی نوم

له خوشیدا له گه ل خنده ی ده مانا له بز مورزی که یغی گوی چه مانا  
له سادیدا له خه و تویی زه مانا فراموش نه که ی من گیر و ده ی نوم

له گریانا له گه ل فریسا چاوا له هاوارا له ته ده نگی سواوا  
له سوندا له گه ل جرگی بر اوا فراموش نه که ی من گیر و ده ی نوم

له گه بخیدا له سرتاخی جوانی له گردون رانه گیانه تو سوانی  
که وه ختی له اده ی لافی جوانی فراموش نه که ی من گیر و ده ی نوم

له یادگاری لاوانه وه [ له وری پائیز ]

له زریا وه قطاری له وری باسی که و ته دوی پیشه ننگ  
به سرنگی چیا دا چوکی دارا وه کس و بی ده ننگ



به سر پایزی زهر دابا به خور بگری به کول بگری  
 له سر آخر گه لا آخر چلی تنیایی گول بگری  
 به خور بگری به کول بگری به سرده ستودوری و شفا  
 به سرداری گه لا زهر دابا به سر پوسا به سردار  
 به سر جاده بی کز را به سر زرخ می چه می دیا  
 به سر هر و سنگ بیجا وال ها وینی گه رم جی ما  
 به لی بگری به کول بگری هتا آخر دلوب بگری  
 به گری به له وری پایز با بوم بی سینی کزری  
 به فر افقی بلند بگریته سا با خنی باورینی  
 له چه م له سی خوره و هاشوی سول آوی خوی نیز  
 دلوبی سارد و فینک باله سر دار و ده و ده ن بتری  
 په پولی زهر دی آلتونی له سرلق له لوری بیتری  
 به لی بگری له ور بارانی پایز بی وچان بگری  
 له سر با خنی گولی و ایس ابی آخر چلی حری

بگرمینی ته پونم دا بجا بیجا به هفت هرگز ،  
نه وهستی قوچی گریانی نه دهستی هوره که می پایز  
طبیعت نه ردو ناکا وه له حالی گیان که نشایه  
نیشانی ماته می پایز له فرسیکی درشتایه

[ گوران ]

له یادگاری لاوان و دگر اوه

بی بی بوگولیک

له ژارگوله سیه که توستی وه کوم لی خاوی ، تودوینی  
ره نلین و خندان ته روتازه به چلن خوتی وه اشه کایته و  
نیشی سادو روخوشی به ده م شنه ی نرینه و  
دستنامه وه ، تودهستی زوردار به بختی من گیزه لوکه  
به نزاره له بیخ و بنی هل که ندم ، تودوینی جوانی

۷۲  
گرگش ن بوی نه دنی خاوینی سرلیوت پیشه ش  
اگرد بومرواری ملی پرستاری خوشه دیتن منیش  
فریسکی سادی جاوم اهوینه وه بوگره داننی گه ردنی

شیریه  
تو امرویسین بوی پیره گانت به سریه جا چوده  
گه لی گرلات وه پیره بیوهت پیشواوه ژا جاویت  
منیش خم تیکی ساندوم هیزی اثرنوم نه ماوه  
به تھی دلم به رگی خوربه خورپی بی سامانی ناگری  
تو دوینی ببلانی دهنگ خوش به رووتنه وه پی اکه نیره  
سوزهی به بیان پرچی آلوزاوی گانه کردی روشنایی  
خاوینی روش جاوی به کلی هوشیاری اریشی  
منیش له کوری دلداراندا به که به خیار له باخی دلاندا  
یه گانه کولیکی گه ش له آسمانی خوشه دیتن دانتاک  
استیره ی پرشنگ داربوم ، کیزان له سرزه رده خم نیره

۷۶  
زارم بناغی له زاران کوسکې هیوایان داده مه زران  
جهان له بر دهستی آرزوم دامل کهچ کهوتو ،  
امه هموی دوینی ..... دوینی ... آه . چه خه ویکی  
خوشی بوونه هاته دی ، به لام امروله سرته ختی بلندی  
که دتمه خواره وه استوم بوبه پول بونه نیچیری دهستی  
میکروبان لهنوها سببینی ده بمه خوراکي سرسینی  
قل ودال مارو بیرون به لی سوزی اینه خاکي سره  
ری زورله واننی که دوینی ایان خستینه سر  
پی به سرمانا اینی له گلی یادا په رده پیکي استور  
به سرنا ومانادیت له بیر اینه وه به لام تو ، تو ،  
هزاریکي وه کوی سببینی اینه خاکي تیکه ل گل اُنج  
تو او گولی که چندجار سنگی کثرا نت رازا ندوته وه  
ده روازی سادی دلانت کردوته وه به بونی خوشت  
موته که ی په نزاره ت له سر سنگی هزاران لابر دو وه  
به شکوتنی خو پنجه ت گولی هیوات له دلی هزارانند

گه ساندوته وه به سیهو شیرینت آگری دلداریت  
 له دلی هزاراندا گلپه ی سه ندوه هزاران جارقه  
 هونان [ساعران] به گونه ی یاران ولیوی جوانان  
 ناویان له ناوی سه پنی کی ازانی اوگله ام گله یه  
 کی ازانی اوی امروپی به سیریا انی دوینی ای خسته

سر  
 کی ازانی به سرتی به نه ژادیا اروا، کی ازانی  
 به سرتی جواناندا ههنگاو هه لانی، کی ازانی  
 اوخولدی که پی خودپسندی پیانی دلی شداییکی  
 ساوا بیسکی که نجیکی نامراده که له به ری شینی  
 نه خواردوه روهی گوئیکی شیرینه کوه لویی سه وعی  
 نه که وتوته سه سه کی ازانی هه که سه

مه سینه بیره ، توشی وه کوشی من وتوها و دوردین  
 تو به برژانگی سور و من به چاوی گلوفرا و ما تو به رهنگی  
 ارخه واننی و من به فرسیکی خوی نینم دا تو به زیانی

کورت و من به رابوار دنی کوتا مال به ایسه

مه مینه ، بمره گیانی شیرین جاوی بی هل هینانه وه لیلک  
 بنی استیره ی بوغان له کورسی نه بون دا آوا بوو  
 گلوله مان که و ته لیری هیچ دلت له خوت نه مینی توده  
 له چلی به راجده بیت من له هزار ، توبه هیوای شه دغ  
 خا وین ، پرنگی روژ شه ی نسبی ، من به هیوای  
 هزار ی وام ، لعل ته وی هانگ زاری شیرینت  
 بمری مینی اده وی لیلی شیرینم بگزم ، .....  
 مه وه سته برو وه ستان چه که لیلیک ناکری  
 مه مینه ... بمره باب س رووین کورژ و مونی که ردون  
 بینین به س چنگل خویناوی زولادارمان چا و  
 پی بکه وی به س ناله ی دل توینه وه ی هزاران  
 وگریانی به کلی دامادانمان بیه گوک باب به س  
 نه رّه ی خو هل کیانی خو به رستان بیه یین

لهی کوردی

بهره ... مردنی هوزار له ریگه ی خورزگار کردنا  
گه لی چاکتره له دهی آزاری گیرودهی ناوقسی  
هل گریته ، مه ویته گیانه ، برو بیرینم  
برو بهره بوژیان —

ته واد

~~insitut kurde de paris~~

(1) هوزار = بیل

کتاب درمیان دهستان نوسری  
موسسه علمی کوردیه  
موسسه علمی کوردیه  
کتابخانه کوردیه  
کتابخانه کوردیه

۱۹۶۱/۱۰

insitut kurde de paris